

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

#### สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติของพยาบาลในการแยกผู้ป่วย สิ่งสนับสนุนและสิ่งที่เอื้อในการแยกผู้ป่วย โรงพยาบาลสตูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค จำนวน 81 คน ปฏิบัติงานใน 7 หอผู้ป่วย ได้แก่ หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง หอผู้ป่วยศัลยกรรมชาย หอผู้ป่วยพิเศษและศัลยกรรมหญิง หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม หอผู้ป่วยหลังคลอดและนรีเวชกรรม หอผู้ป่วยหนัก และสังเกตเหตุการณ์การปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วยใน 4 หอผู้ป่วย ได้แก่ หอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย หอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง หอผู้ป่วยศัลยกรรมชายและหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลสตูล เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 เมษายน ถึง 31 พฤษภาคม พ.ศ.2543

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบบันทึกการสังเกต ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน คำนวณหาค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาได้ที่ระดับ 0.97 หลังจากนั้นนำไปทดสอบความเที่ยงของเครื่องมือ โดยทดลองเก็บข้อมูลกับพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 และค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต ได้เท่ากับ 1

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้แบบสอบถาม และใช้การสังเกตการปฏิบัติของพยาบาลตามหลักการแยกผู้ป่วยแบบมาตรฐาน ประกอบด้วย การล้างมือ การใช้อุปกรณ์ป้องกัน การป้องกันอุบัติเหตุจากของแหลมคม การจัดการมูลฝอยติดเชื้อและการจัดการผ้าเปื้อน รวมทั้งการสังเกตการปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วยตามวิถีทางการแพร่กระจายเชื้อ ประกอบด้วยการปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อทางอากาศ การแยกผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อโดยฝอยละออง และการแยกผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส หลังจากนั้นใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ คำนวณค่าความถี่ ร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คำนวณค่าความถี่ ร้อยละของการปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วย คำนวณค่าความถี่ ร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนและสิ่งที่เอื้อในการแยกผู้ป่วย รวมทั้งคำนวณค่าความถี่ของข้อมูลจากการสังเกต

## ผลการวิจัย

การปฏิบัติในการแยกผู้ป่วยของพยาบาลโรงพยาบาลสตูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 81 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 100 มีอายุระหว่าง 21-45 ปี เฉลี่ย 31 ปี ระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 56.8 เป็นพยาบาลวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 56.8 พยาบาลเทคนิค คิดเป็นร้อยละ 43.2 ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานตั้งแต่ 1-23 ปี เฉลี่ย 8 ปี ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยปัจจุบัน ตั้งแต่ 1-22 ปี เฉลี่ย 7 ปี ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยหนักและหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรมมากที่สุด เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการแยกผู้ป่วย คิดเป็นร้อยละ 34.6 การอบรม 1 ครั้งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.1 ของการได้รับการอบรม ระยะเวลาที่จัดอบรม 3 ชั่วโมง ร้อยละ 89.3 ทั้งหมดได้รับการอบรมที่โรงพยาบาลสตูล

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลในการแยกผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติเกี่ยวกับการแยกผู้ป่วยอยู่ในระดับต่ำ จำนวนร้อยละ 40.7 เมื่อจำแนกการปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วยแบบมาตรฐาน พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับสูงมาก ได้แก่ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อและการจัดการผ้าเปื้อน จำนวนเท่ากันคือ ร้อยละ 47.2 การปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ได้แก่ การป้องกันอุบัติเหตุจากของแหลมคม จำนวนร้อยละ 24.7 การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การล้างมือ จำนวนร้อยละ 32.1 การปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำและต่ำมาก ได้แก่ การใช้อุปกรณ์ป้องกัน จำนวนร้อยละ 38.3 และ 48.1ตามลำดับ ส่วนการปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วยตามวิถีทางการแพร่กระจายเชื้อ พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำมากทั้งหมด คือ การแยกผู้ป่วยตามการแพร่กระจายเชื้อทางอากาศ จำนวนร้อยละ 70.4 การแยกผู้ป่วยตามการแพร่กระจายเชื้อโดยฝอยละออง จำนวนร้อยละ 79.1 และการแยกผู้ป่วยตามการแพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส จำนวนร้อยละ 50.6

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนในการแยกผู้ป่วย โรงพยาบาลมีสิ่งสนับสนุน น้อยกว่า ร้อยละ 20 ได้แก่ เครื่องป้องกันติดเชื้อทางเดินหายใจ ร้อยละ 1.2 สบู่เหลวฆ่าเชื้อ ร้อยละ 8.6 เลือกลুম ร้อยละ 9.9 ห้องแยกผู้ป่วยติดเชื้อ ร้อยละ 18.5

4. ข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่เอื้อในการแยกผู้ป่วย พบว่ามีคู่มือที่เอื้อต่อการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย คือ คู่มือการทำความสะอาด คู่มือการจัดการมูลฝอย คู่มือการจัดการผ้าเปื้อน คู่มือแยกผู้ป่วยวัณโรค คู่มือการดูแลผู้ป่วยติดเชื้อคือยา เพียงบางหน่วยงาน มีไม่ถึงร้อยละ 50 สำหรับนโยบายในการแยกผู้ป่วยและนโยบายการแยกผู้ป่วยเฉพาะโรค ที่โรงพยาบาลจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร กลุ่มตัวอย่างทราบ ร้อยละ 19.7 และ 24.7 ตามลำดับ

5. ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลในการแยกผู้ป่วยจากการสังเกตพบว่า การล้างมือ โดยที่ปฏิบัติถูกต้อง 7 ครั้ง คือ การล้างมือหลังจับต้องผู้ป่วย การใช้ถุงมือ โดยที่ปฏิบัติถูกต้อง 10 ครั้ง ใช้ถุงมือปราศจากเชื้อในการทำแผล ใช้ถุงมือปราศจากเชื้อในการทำหัตถการ เช่น สอนปัสสาวะ ใช้ถุง

มือปราศจากเชื้อในการดูแลคนไข้ การป้องกันอุบัติเหตุจากของแหลมคม การสวมปลอกเข็มกลับปฏิบัติไม่ถูกต้อง 2 ครั้ง อื่นๆ ปฏิบัติถูกต้อง การจัดการมูลฝอยติดเชื้อและการจัดการผ้าเปื้อน ปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งหมด การแยกผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อทางอากาศ โดยที่ปฏิบัติถูกต้อง 2 ครั้ง คือ การสวมถุงมือสะอาด เมื่อสัมผัสคนไข้ผู้ป่วย การแยกผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อโดยฝอยละออง โดยที่ปฏิบัติถูกต้อง 3 ครั้ง การสวมถุงมือสะอาด เมื่อสัมผัสคนไข้ น้ำลายผู้ป่วย การแยกผู้ป่วยที่แพร่กระจายเชื้อจากการสัมผัส โดยที่ปฏิบัติถูกต้อง 3 ครั้ง การเปลี่ยนผ้าปิดแผล เมื่อมีการซึมเปื้อนของสารคัดหลั่งจากแผลก่อนส่งผู้ป่วยไปแผนกอื่นๆ

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสิ่งสนับสนุนและสิ่งที่มี碍ในการแยกผู้ป่วย ได้แก่ ควรใช้สบู่เหลวฆ่าเชื้อไว้ในหอผู้ป่วย (20 คน) ควรเพิ่มผ้าเช็ดมือมากขึ้น (13 คน) ควรจัดหาเครื่องป้องกันติดเชื้อทางเดินหายใจที่สามารถป้องกันไวรัสได้ (12 คน) แวนป้องกันตาควรจัดในที่เหมาะสม เพื่อจะได้ใช้งานทันที เมื่อมีกิจกรรมการพยาบาล (11 คน) ควรตรวจสอบคุณภาพถุงมือปราศจากเชื้อที่หมดอายุการใช้งาน (7 คน) ควรมีห้องแยกให้เพียงพอแก่ผู้ป่วยที่จำเป็นต้องแยก (12 คน) คู่มือไม่สะดวกในการนำมาใช้ (25 คน) และขาดเนื้อหาบางส่วน (20 คน) มีการปฏิบัติตามยาก (18 คน) รวมทั้งเนื้อหาในคู่มือไม่ชัดเจน (17 คน)

#### ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติของพยาบาลในการแยกผู้ป่วย สิ่งสนับสนุนและสิ่งที่มี碍ในการแยกผู้ป่วย ของโรงพยาบาลสตูล
2. ได้ข้อมูลประกอบในการวางแผนการพยาบาลเกี่ยวกับการแยกผู้ป่วยของบุคลากรพยาบาล เช่น การแยกผู้ป่วยติดเชื้อที่แพร่กระจายเชื้อโดยวิธีทางต่างๆ การล้างมือ การใช้อุปกรณ์ป้องกัน เป็นต้น
3. ใช้เป็นข้อมูลเสนอผู้บริหารของโรงพยาบาลสตูล ในการพัฒนาสิ่งสนับสนุน เช่น การจัดหาสบู่เหลวฆ่าเชื้อ เครื่องป้องกันการหายใจที่มีประสิทธิภาพสูง เป็นต้น และสิ่งที่มี碍ในการแยกผู้ป่วย เช่น การจัดให้มีคู่มือการแยกผู้ป่วยไวรัสโรค การออกนโยบายการแยกผู้ป่วยเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น

#### ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการบริหาร

## 1. ด้านการบริหาร

1.1 นำผลการวิจัยเสนอผู้อำนวยการโรงพยาบาลสตูล หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผลการปฏิบัติของบุคลากรพยาบาล ถึงสนับสนุนและสิ่งที่เอื้อในการแยกผู้ป่วย และข้อคิดเห็นของบุคลากรพยาบาล นอกจากนั้นผลการวิจัยครั้งนี้ควรเสนอผู้อำนวยการเกี่ยวกับการแจ้งนโยบายการแยกผู้ป่วยเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งนโยบายเฉพาะเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น นโยบายการแยกผู้ป่วยวัณโรค นโยบายการแยกผู้ป่วย MRSA นโยบายการล้างมือ เป็นต้น ให้นำบุคลากรสุขภาพทราบทุกคน เพื่อจะได้ปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน และเสนอให้จัดนโยบายการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการแยกผู้ป่วยตามคำแนะนำของ CDC และคณะกรรมการ HICPAC ทุกปีอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอและมีการประเมินเป็นระยะ รวมทั้งเสนอให้จัดหาสิ่งสนับสนุนในการแยกผู้ป่วย เช่น ฝาประตูห้องแยก เครื่องป้องกันติดเชื้อทางเดินหายใจ เป็นต้น ตลอดจนปรับปรุงห้องแยกให้มีความเหมาะสมกับวิถีทางการแพร่กระจายเชื้อของเชื้อก่อโรคแต่ละชนิด

1.2 เสนอหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อทราบผลการปฏิบัติในการแยกผู้ป่วย และกระตุ้นบุคลากรพยาบาลทุกระดับในหอผู้ป่วย หน่วยงานให้ตระหนักถึงความสำคัญของการแยกผู้ป่วยให้ถูกต้องและต่อเนื่อง เสนอให้จัดตั้งกลุ่มบุคลากรพยาบาลในการหาทวิวิธีการนำคู่มือการแยกผู้ป่วยที่มีอยู่ ให้นำบุคลากรนำมาใช้ และปรับปรุงคู่มือที่มีอยู่แล้วให้เหมาะสม โดยจัดตั้งจากบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยเป็นหลัก มีพยาบาลควบคุมโรคติดเชื้อเป็นผู้ประสานงาน ส่วนการปฐมนิเทศบุคลากรพยาบาลใหม่ เสนอให้บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการแยกผู้ป่วย ตามคู่มือที่ได้จัดทำขึ้น เน้นให้ปฏิบัติตามนโยบายและคู่มือ

## 2. ด้านผู้ปฏิบัติงาน

นำผลการวิจัยเสนอบุคลากรพยาบาล เพื่อให้เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามหลักการแยกผู้ป่วย และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ ตลอดจนประเมินการปฏิบัติในหอผู้ป่วยต่างๆ เป็นระยะ เพื่อนำปัญหาการปฏิบัติที่พบ มาแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะการปฏิบัติ รวมทั้งรวบรวมปัญหาการปฏิบัติที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เสนอหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลและผู้อำนวยการ เพื่อให้มีการแก้ไขต่อไป

## 3. ด้านการศึกษาพยาบาล

ประสานงานระหว่างอาจารย์ผู้สอนจากวิทยาลัยพยาบาล เช่น วิทยาลัยพยาบาลพระราชชนนีสงขลา วิทยาลัยพยาบาลพระราชชนนีสืบ เป็นต้น กับกลุ่มงานการพยาบาล เพื่อติดตามหลักสูตรการเรียนและเนื้อหาการสอนเกี่ยวกับการแยกผู้ป่วย รวมทั้งเสนอผลการวิจัยให้ทราบ เพื่อให้สามารถจัดเนื้อหาการเรียนการสอนสอดคล้องกันในส่วนของเนื้อหาและวิธีการปฏิบัติ เมื่อบุคลากรพยาบาลสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้ปฏิบัติอย่างถูกต้องและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุคลากรอื่นๆ ต่อไป

### ข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติของบุคลากรพยาบาลก่อนและหลังการให้ความรู้เรื่องการแยกผู้ป่วย หรือผลการรณรงค์การแยกผู้ป่วย อาจพิจารณาศึกษาเป็นรายข้อ เช่น การล้างมือ การใช้อุปกรณ์ป้องกัน เป็นต้น